

## ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ ТА ЄВРО-2012 В КОНТЕКСТІ ІМІДЖУ УКРАЇНИ

У цій статті аналізуються форми та методи залучення волонтерів для проведення видатних спортивних змагань, потенціал волонтерського руху для покращення міжнародного іміджу України.

Ключові слова: волонтери, спортивні змагання, Євро-2012, імідж України, кроскультурне спілкування.

В данной статье анализируются формы и методы привлечения волонтеров к проведению крупных спортивных соревнований, потенциал волонтерского движения для улучшения международного имиджа Украины.

Ключевые слова: волонтеры, спортивные соревнования, Евро-2012, имидж Украины, кроскультурное общение.

This article deals with forms and methods of volunteers-participation in international sport events, potential of volunteers movement for international image of Ukraine.

Key words: volunteers, Euro-2012, sports competitions, image of Ukraine, cross-cultural communication.

*Постановка проблеми.* Волонтерський рух – важливий компонент сучасного соціально-економічного життя багатьох країн світу. Невипадково ЄС проголосило 2011 рік «Роком добровольців». Залучення волонтерів під час проведення ЄВРО-2012 поруч із виконанням організаційних завдань може сприяти покращенню іміджу України в очах іноземних гостей.

*Аналіз останніх досліджень та публікацій.* Теоретичним засадам розробки іміджу країни присвячено чимало робіт як українських [1-3], так і іноземних учених [4-6]. Проте науковому дослідженню такого явища, як волонтерський рух, його потенціалу для покращення іміджу країни досі не приділялося належної уваги.

*Мета статті* – виявити форми та методи волонтерського руху під час проведення видатних спортивних змагань, його роль в формуванні іміджу країни на основі друкованих матеріалів та інтернет-видань, в тому числі Урядового порталу України.

*Виклад основного матеріалу.* Відомо, що імідж країни є складним явищем, яке формується на підставі економічного зростання, політичної стабільності та безпеки. На туристичний імідж країни впливають також інфраструктура та привабливість природних та культурно-історичних ресурсів для різних видів туризму. Поруч з цими факторами не менш важливим є й наявність людських ресурсів, що беруть участь в обслуговуванні гостей. При чому першочергового значення набувають не тільки їх кількісні ознаки (вік, стать, освіта), але також якісні (ставлення персоналу до гостей, знання іноземних мов, правил етикету, здоровий глузд тощо). Вимоги до волонтерів передбачають й комплексні знання з психології, медицини, соціальної роботи.

Світовий досвід організації спортивних змагань свідчить про те, що навіть в таких провідних країнах світу як Німеччина формування культури масового волонтерського руху розпочалося лише в зв'язку з чемпіонатом світу з футболу 2006 р. Оскільки участь добровольців під час чемпіонатів або Олімпіад не передбачає фінансової винагороди, в якості форм стимулювання їхньої праці виступають спеціальний одяг та харчування (за рахунок спонсорів), навчання на різноманітних курсах (приміром, в Німеччині волонтерів навчали кризовому менеджменту за рахунок офіційного спонсора чемпіонату світу з футболу Commerzbank, у Південно-Африканській республіці надавали курси гри в гольф тощо). Але за свідченням волонтерів, головна нагорода – це співучасть у видатній спортивній події та можливість кроскультурного спілкування, що сприяє особистісному розвитку [7].

Волонтерський рух в зв'язку із спортивними змаганнями дедалі набирає обертів: на чемпіонаті світу з жіночого футболу 2011 р. в Німеччині буде задіяне 4 тис. добровольців, але заяви подали 12 тис. Після заповнення документів на офіційних веб-сторінках FIFA або Commerzbank кандидатів чекає співбесіда [7].

Розпочалася робота із залучення волонтерів і для проведення Євро-2012. За повідомленнями інформаційного центру «Україна-2012», Європейський футбольний союз затвердив список напрямів роботи для 5 тис. волонтерів УЄФА. У порівнянні з ЧС-2008 кількість напрямів зросла з 17 до 20. Серед них: управління контролем доступу, акредитація, фан-розваги і церемонії під час турніру, служба матеріально-технічного забезпечення, транспортування, програма гостинності, управління інформацією, організація матчів тощо [8].

Корпорація «Українсько-польський Центр академічних обмінів», яка у співпраці з Державною службою молоді та спорту України працює над проектом з підготовки волонтерів для проведення Євро-2012, готує у Польщі літні курси для української молоді. Від початку реалізації проекту, з липня 2010 року, 100 українців вже проходять навчання у Польщі, зокрема, в Опольському університеті на єдиній в Польщі спеціальності «гуманітарна логістика». Партнерами програми є також Вища школа управління та адміністрації, Шльонський університет, Вища банківська школа, Вища школа ім. Б. Янського, Державна медична вища професійна школа.

Впродовж часу реалізації проекту його організатори зустрілися із студентами та старшокласниками у Волинській, Житомирській, Київській, Рівненській, Черкаській, Хмельницькій областях. Для потенційних абітурієнтів з початку квітня цього року буде організовано екскурсії до польських міст: Варшави, Лодзі, Хожуві, Катовіце, Ополь.

У квітні в Польщі стартує Інтернет-портал, за допомогою якого відбуватиметься відбір волонтерів приймаючих міст Євро-2012. За допомогою цього сайту у спілці PL 2012 планують рекрутувати близько 3 тис. волонтерів (по 600 волонтерів у Гданську, Вроцлаві і Познані, у

Варшаві - понад 1 тис. осіб), а також навчати їх і керувати їхньою роботою. Організатори розраховують, що цей сайт діятиме і після завершення чемпіонату для організації інших масових заходів [8].

За програмою «Київський волонтер» столичний міський центр зайнятості має намір організувати підготовку до футбольного чемпіонату Європи 2012 року безробітних громадян, що перебувають на обліку служби зайнятості Києва. У відповідності до цього укладено угоду про співробітництво між Головним управлінням освіти і науки виконавчого органу Київської міської ради і Київським міським центром зайнятості. Підготовка здійснюватиметься за шістьма навчальними програмами: «Іноземна мова (англійська)», «Іноземна мова (німецька)», «Польська мова для готельного та туристичного бізнесу», «Екскурсознавець», «Гід-перекладач (французька)», «Гід-перекладач (німецька)» [8].

Активно проводиться підготовка до набору волонтерів у Львові. Набір розпочнеться в серпні й триватиме до кінця грудня 2011 року. Реєстрація заявок волонтерів відбудеться на сайті міста, який запустять у квітні. Навесні 2012 р. для добровольців організують навчання та тренінги. У Львові планують залучити 940 волонтерів, які працюватимуть у фан-посольствах, фан-кемпінгу, медіа-центрі, фан-зоні, а також допомагатимуть представникам правоохоронних та екстрених служб. Основні вимоги до кандидатів: 18 років на час проведення турніру й вільне володіння іноземною мовою.

До добровільної участі готують також школярів: у цьому навчальному році для учнів 10-11 класів харківських шкіл проходитиме факультативний курс уроків "Ми – господарі Євро-2012".

*Висновок.* Отже, світовий досвід залучення добровольців для проведення міжнародних спортивних змагань свідчить про сформованість форм та методів їхньої підготовки. На виконання директив УЄФА Україна та Польща вже розпочали роботу щодо залучення та навчання майбутніх волонтерів. Від розуміння добровольцями важливості їхньої ролі у формуванні уявлень іноземних гостей про нашу країну значною мірою залежить й те, чи покращиться туристичний імідж України на європейському ринку.

1. Мірошниченко В. Бренд України. Виклик для бізнесу. – <http://innovations.com.ua/uk/events>.
2. Міжнародний імідж України: міфи та реалії / Український центр економічних та політичних досліджень імені Олександра Розумкова. – <http://ucpep.org/ua>.
3. Москаленко М.А. Туристичний імідж України / М.А. Москаленко / *Географія та туризм*. – Вип.12. – К., 2011. – С. 83-87.
4. Дурович А.П. *Маркетинг в туризме: учеб. пособие* / А.П. Дурович. – 5-е изд., стереотип. – Мн.: Новое знание, 2005. – 496 с.
5. Дурович А.П. *Реклама в туризме: учеб. пособие* / А. П. Дурович – 4-е изд., стер. – Минск: Новое знание, 2008. – 254с.
6. Почепцов Г. Паблік рилейшнз и имиджелогия // Почепцов Г. *Информационные войны*. – М., 2000. – С. 216-221.
7. *Süddeutsche Zeitung*. – 27 січня 2011 р., № 21. – С. 23.
8. УЄФА затвердив 20 волонтерських обов'язків. – <http://ukraine2012.gov.ua/comments/46816/> - урядовий портал.